

UZASADNIENIE

Powód małoletni A. Ż. reprezentowany przez Adwokata T. T. (1) wystąpił przeciwko (...) spółce z o. o. z pozwem o zadośćuczynienie i odszkodowanie. Pełnomocnika w osobie adwokata działającego w imieniu małoletniego umocował prowadzący kancelarię prawną - odszkodowawczą U. mgr. J. Ś., który z kolei został umocowany do działania w imieniu małoletniego przez jego matkę M. Ż. (pełnomocnictwa k. 5,7). Następnie pełnomocnictwo udzielone adwokatowi T. T. zostało przez w/w kancelarię odwołane (k. 26,27) i udzielone adwokatowi A. S. (k.33,34), która reprezentowała powoda do zakończenia procesu przed sądem rejonowym.

Sąd okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 87 § 1. kpc „pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, w sprawach własności intelektualnej także rzecznik patentowy, a w sprawach restrukturyzacji i upadłości także osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.”

Wskazany przepis reguluje zdolność do bycia pełnomocnikiem procesowym sensu largo określając krąg podmiotów (numerus clausus) mogących pełnić funkcję pełnomocnika w postępowaniu cywilnym ograniczając swobodę wyboru pełnomocnika przez stronę.

Ustanowiony przez matkę małoletniego pełnomocnik J. Ś. nie wykazał, iż spełnia wymagania określone w cytowanym przepisie, bowiem nie jest radcą prawnym, adwokatem, ani nie spełnia pozostałych określonych treścią art. 87 warunków legitymizujących do działania w charakterze pełnomocnika strony (sprawowanie zarządu majątkiem lub interesami strony czy pozostawanie ze stroną w stałym stosunku zlecenia). Treść pełnomocnictwa (k.7) nie pozostawia wątpliwości w tym zakresie, bowiem dotyczy dochodzenia roszczeń związanych z konkretnym zdarzeniem tj. świadczoną usługą medyczną na rzecz A. Ż.. Jak podnosi się w piśmiennictwie i judykaturze osobą sprawującą zarząd majątkiem lub interesami strony uprawnioną do pełnienia funkcji pełnomocnika procesowego jest wyłącznie taka osoba, która zajmuje się zarządem stale (w sposób ciągły), a nie tylko incydentalnie, okazjonalnie, przejściowo, epizodycznie lub dorywczo. Wykonywaniem zarządu majątkiem lub interesami strony nie jest zatem działalność ograniczona do z góry określonych działań lub czynności prawnych, a za osobę sprawującą ów zarząd w myśl art. 87 § 1 KPC nie może być uznana osoba ustanowiona tylko w celu dochodzenia określonego roszczenia.

Jak wskazał Sąd Najwyższy - Izba Cywilna w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r. sygn.. akt III CZP 154/07 „Występowanie w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, powodujący nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 KPC).” Z kolei w uchwale z dnia z dnia 28 lipca 2004 r. sygn.. akt III CZP 32/04 Sad Najwyższy stwierdził „Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, co powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 KPC). Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę.” Tożsame stanowisko zajął Sąd Najwyższego w Postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2015r. sygn. akt II CSK 770/14 stwierdzając „występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika osoby, która nim być nie może oznacza brak należytego umocowania pełnomocnika i prowadzi zawsze do nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 KPC). Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę.” W innym postanowieniu z dnia 29 września 1998 r. sygn. akt II CKN 529/98 Sąd Najwyższy stwierdził „Strona może jedynie skutecznie zatwierdzić czynności dokonane przez osobę nie legitymującą się jej pełnomocnictwem, ale mogącą być pełnomocnikiem strony w chwili dokonywania czynności (zob. art. 97 § 2 w zw. z art. 87 KPC)”.

W Kontekście przedstawionej wyżej argumentacji stwierdzić należy, iż J. Ś. nie mógł być pełnomocnikiem powoda z uwagi na niespełnianie warunków określonych treścią art. 87 § 1 kpc, a złożenie przez niego pełnomocnictwa i udzielanie dalszych pełnomocnictw stanowi obejście przepisów ustawy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w sprawie o sygn.. akt II UK 202/05 (wyrok 13.06.2006) „Obejście ustawy to zachowanie podmiotu prawa, który - napotykając prawny zakaz dokonania określonej czynności prawnej - obchodzi go w ten sposób, że dokonuje innej nie zakazanej formalnie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutku związanego z czynnością zakazaną, a tym samym sprzecznego z prawem.” W stanie faktycznym sprawy przyjęcie pełnomocnictwa przez osobę nieuprawnioną prowadzi do wniosku, że J. Ś. nie mógł skutecznie udzielić dalszego pełnomocnictwa (substytucji) adwokatowi A. S., mimo iż na skutek udzielonej substytucji substytut staje się pełnomocnikiem strony, a nie pełnomocnika strony, który udzielił substytucji. Nie można jednak zdaniem sądu oderwać prawa do skutecznego udzielenia substytucji od prawidłowego udzielenia pierwotnego pełnomocnictwa, bowiem taka wykładnia prowadził by do akceptacji obejścia przepisów ustawy.

Sądowi Okręgowemu znany jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 23 maja 2012 r. (III CSK 274/11) w którym stwierdził „Skutki nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji powinny być, jeżeli to możliwe, naprawione przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu sprawy na skutek apelacji.” Biorąc jednak pod uwagę nieważność postępowania występującą od rozpoczęcia sprawy do jej zakończenia – w ocenie sądu okręgowego należało zaskarżony wyrok uchylić znieść postępowanie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Elku. Mając powyższe na uwadze i działając na podstawie art. 386 § 2 kpc orzeczono jak w sentencji.

SSO Cezary Olszewski